

Rosa Latva

HIOMATON TIMANTTI

Oman musiikillisen identiteetin ja artistiuden kiteytyminen

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Musiikin koulutusohjelma
Toukokuu 2018**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Toukokuu 2018	Tekijä/tekijät Rosa Latva
Koulutusohjelma Musiikki		
Työn nimi HIOMATON TIMANTTI – Oman artistiuden kiteytyminen		
Työn ohjaaja Kirsti Rasehorn	Sivumäärä 31	
Työelämäohjaaja Kirsti Rasehorn		
<p>Opinnäytetyö koostuu taiteellisesta ja kirjallisesta osiosta. Tutkimuksen aiheena on oman musiikillisen identiteetin ja artistiuden tuottaminen. Tutkin identiteettiä tekijän musiikillisen historian reflektoinnin kautta. Keskeisimpiä käsitteitä ovat genre, naisartistius, identiteetti, arvot ja asenteet, imago ja brändi sekä sosiokulttuurinen konteksti. Taiteellinen osio sisältää päättönäytekonsertin ja äänityksen.</p> <p>Tapaustutkimus kohdistuu huhtikuussa 2018 Kokkolassa, Centria-ammattikorkeakoulussa toteutettuun päättönäytekonserttiin, joka koostui pääosin omista kappaleistani. Musiikkityyli liikkui indien ja progressiivisen rockin maastossa. Konserttiin kiteytyi tutkimukseni, oma artistiuteni piirtyi esiin.</p> <p>Laadullisessa tapaustutkimuksessa tarkastellaan oman musiikin piirteitä ja kehittymistä, sen suhdetta genreen sekä sosio-kulttuuriseen kontekstiin. Työ sisältää identiteetin muodostumisen eri aihe-alueita sekä artistiuden kehittämisen työkaluja käytännössä. Tavoitteena on kiteyttää omaa ammatillista osaamista työelämää ajatellen. Lopputuloksena syntyi artistin moniammatillinen työnkuva. Tästä työstä voi löytää näkökulmia artistiksi pyrkivien oppilaiden kanssa työskentelyyn tai oman artisti-identiteetin monisyiseen luomisprosessiin.</p>		

Asiasanat

artisti, artistius, brändi, genre, imago, musiikillinen identiteetti, tuottaminen

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date May 2018	Author Rosa Latva
Degree programme Music		
Name of thesis UNPOLISHED DIAMOND – Defining personal artistry		
Instructor Kirsti Rasehorn	Pages 31	
Supervisor Kirsti Rasehorn		
<p>This thesis consists of artistic and textual parts. The subject of the research is producing my own musical identity and artistry. I examine identity through reflecting my personal history with music. Pivotal concepts are genre, female artistry, identity, values and attitudes, image and brand and socio-cultural context. The artistic part includes the degree concert and studio recording.</p> <p>The case study is focused on my degree concert, which was conducted in May 2018 at Centria University of Applied Sciences in Kokkola, and consisted mostly of my own songs. Music genre moved in the field of indie and progressive rock. The research was crystallized into this concert, forming my artistry.</p> <p>The qualitative case study examines the qualities and development of my own music, its relationship to genre and the socio-cultural context. The thesis includes different phases of building the identity and practical tools of artistic development. The goal was to define personal professional skills for the one's working life, thus forming the multiprofessional job description. From this thesis the reader can find point of views for working with students who aspire to become artists or the multi-faceted building process of own artistic identity.</p>		

<p>Key words artist, artistry, brand, genre, image, musical identity, producing</p>
--

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 TUTKIMUSMENETELMÄT	2
3 ARTISTIMINÄ / IDENTITEETTI	3
3.1 Oma historiani musiikintekijänä ja artistina	3
3.2 Genre	6
3.3 Naisartistius ja genre	7
3.4 Identiteetti	8
3.5 Arvot, asenteet	9
3.6 Imago ja brändi	11
3.7 Musiikillisen identiteetin kokoaminen	12
3.8 Artistiuden kehittäminen käytännön tasolla	13
3.9 Sosio-kulttuurinen konteksti musiikissa	14
4 TAPAUSESIMERKIT	15
4.1 ”Black snake”-konsertti	15
4.1.1 Nimen, kappaleiden valinta ja yhtyeyöskentely	16
4.1.2 Oman genren määrittely ja reflektointi	18
4.1.3 Kappaleiden musiikillista analyysia	21
4.2 Äänitys	22
5 ARTISTIUDEN MONIAMMATILLISET ROOLIT JA NIIDEN YHDISTÄMINEN	23
6 POHDINTA	26
LÄHTEET	
LIITTEET	
KUVIOT	
KUVIO 1. Genren alalajit	7
KUVIO 2. Musiikkibrändin eri osia	12
KUVIO 3. Henkilökohtainen artistiuden moniammatillinen työnkuva	24
KUVAT	
KUVA 1. Ideakollaasi Black snakes visuaalisesta ilmeestä	16
KUVA 2. Kollaasi taide-malliprojekteista	25

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön aiheena on oman musiikillisen identiteetin ja artistiuden tuottaminen. Kyseessä on laadullisella tutkimusotteella tehty opinnäytetyö, jossa on taiteellinen ja kirjallinen osio. Tutkimusmenetelminä on käytetty narratiivisuutta, etnografiaa, tapaustutkimusta, tutkivaa oppimista, itsereflektointia sekä musiikkianalyysia. Taiteellinen osio sisältää päättönäyttekonsertin sekä studioäänittämisen. Toimin näissä projekteissa monissa rooleissa: laulajana, muusikkona, säveltäjänä, sovittajana, sanoittajana, bändiliiderinä, äänittäjänä, miksaajana. Tästä muodostuu artistin moniammatillinen työnkuva. Painopisteenä on musiikin sisällön tuottaminen ja genren valitseminen artisti-identiteetin kehittämisen kautta. Tarkastelen omaa historiaani artistina ja musiikintekijänä, sitä mitä luon nyt ja minkälaiseksi musiikillinen identiteettini muodostuu. Tavoitteena on luoda selkeyttä omasta artistiudesta ja ajatella omaa tekemistään isommin. Aihe sivuaa toisaalta brändin luomista mutta myöskin musiikillisen ja taiteellisen kulttuurin koostumista. Halusin tarkastella tätä prosessia sisällöllisen tuottamisen näkökulmasta. Koska tuottamisen ääniteknisestä puolesta on jo olemassa melko paljon tietoa, rajasin tämän alueen pois.

Keskeisiä kysymyksiä mielessäni olivat seuraavat. Miten tuottaja/tuottamalla voi saada artistiudesta enemmän irti? Kuinka omaa artistiutta voisi tuottaa ja jalostaa eteenpäin? Miten valikoida genremahdollisuuksista ja lokeroida oma musiikkinsa? Miten tehdä valintoja uranäkökulmasta? Millaiseksi oma musiikillinen identiteetti muodostuu?

Tutkimuksia aiheesta löytyy niin Suomesta kuin ulkomailtakin: mm. artistin imagon rakentuminen, musiikkikulttuurin ja genren tutkimus, fanikulttuuri, identiteetin rakentuminen, artistin visuaalisen brändin kehittäminen. Artistiuden kehittämisestä löytyy kansainvälisesti tietoa artistin yrittäjyydestä sekä fanikulttuurin luomisesta. Tässä työssä näkökulma identiteetin luomiseen on sisältä käsin eli artistista itsestään lähtöisin. Selvitän aihetta käytännön tasolla oman musiikin työstämisen kautta taiteellisissa projekteissa.

Musiikkipedagogin näkökulmasta tästä opinnäytetyöstä voi löytää yhtymäkohtia sekä opetukseen että oman artistiuden kehittämiseen. Vaikka jokaisen tavoitteet ja halut artistiuden suhteen ovat erilaisia, muusikko sinänsä on aina omanlaisensa artisti oman instrumenttinsa kanssa. Artistiksi pyrkiminen on myös ajankohtainen ilmiö, ja tässä työssä pohditaan artistiuden rakentumista sekä rakentamista pidemmällä aikavälillä ns. pikateiden sijaan. Brändin ja identiteetin kehittämistä lähestytään tässä työssä

musiikin ja taiteen sisällön kautta. Tästä työstä voi löytää näkökulmia artistiksi pyrkivien oppilaiden kanssa työskentelyyn tai oman artisti-identiteetin monisyiseen luomisprosessiin.

2 TUTKIMUSMENETELMÄT

Työssäni on laadullinen tutkimusote, jolla viitataan ihmistieteissä käytettävään sekalaiseen joukkoon tutkimusotteita, teoriaperinteitä ja analyysitapoja, se ei siis ole minkään tietyn tieteenalan tutkimusote tai yhdenlainen tapa tutkia (Alasuutari 2018; Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Laadullisessa tutkimuksessa korostetaan havaintojen tulkitsemista niiden tuottamisen kontekstissa, joten kyse ei ole puhtaista faktoista. Siinä eri tieteenaloilta ja yhteisöltä peräisin olevat ideat välittyvät yhteisön jäsenille. (Alasuutari 2018.) Pyrin tässä työssä ymmärtämään syvemmin ja kokonaisvaltaisemmin musiikillisen identiteetin luomisprosessia, ja tutkin tätä oman artistiuteni sekä musiikintekoprosessini kautta, tavoitteena luoda kehitystä omalle artistiudelle. Esitän kysymyksiä siitä, miten identiteetti muodostuu ja miten oma taiteilijuus kiteytyy mahdollisimman aidolta ja rehelliseltä perustalta. Aiheen käsittely oli täten luonnollista kirjoittaa filosofisella otteella.

Käytän tutkimuksessani narratiivisuutta, jossa ihmisten toiminnan ja ilmiöiden merkitykset rakentuvat kertomuksessa (Koppa 2015). Tutkin oman musiikkini ja artistiuteni henkilökohtaisia kertomuksia suhteessa musiikin kulttuurin sekä yhteiskuntaan. Työ sisältää myös etnografista tutkimusta eli omaelämäkerrallisuutta. Pohdin omaa historiaani musiikintekijänä ja artistina, osana identiteetin tietoista sekä tiedostamatonta rakentumisprosessia suhteessa ympäristöön. Etnografiassa pyritään tarkastelemaan, kuvailemaan ja ymmärtämään tutkimaansa kohdetta havainnoimalla ihmistä ja kulttuuria (Koppa 2015).

Peilaan teoreettista informaatiota käytäntöön tapaustutkimuksessa, johon sisältyvät päättönäytekonserttini ”Black snake” sekä studioäänitys. Tapaustutkimuksessa tutkitaan yksittäistä, rajattua tapahtumaa eri menetelmillä tietoja hankkien. Siinä pyritään tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään syvällisesti yksittäisiä tapauksia niiden erityisessä kontekstissa, pääasiassa miten- ja miksi-kysymysten avulla. Tietoa haetaan toiminnan dynamiikasta, mekanismeista, prosesseista ja sisäisistä lainalaisuuksista. (Koppa 2015; Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006.)

Reflektoin tekstissä oman musiikkini piirteitä, visioita ja haaveita sen suhteen, sen toteutumista ja tavoitteita.¹ Hyödynnän myös musiikkianalyttista lähestymistapaa kappaleiden sisällön lähempään tarkasteluun. Omaan ammatilliseen osaamiseen liittyy paljon vuosien aikana kerääntynyttä hiljaista tietoa, jolla tarkoitetaan kokemuksen, sekä aistihavaintojen, kautta saavutettuja oivalluksia sekä taitoja varsinaisen tekemisen kautta. Hiljaisen tiedon muuntaminen selkotiedoksi edellyttää keinoja, joilla ideat ja mielikuvat voidaan ilmaista sanoina ja käsitteinä. (Virtuaali AMK 2007.) Tutkimuksen keskeiset käsitteet sisältyvät tekstissä alalukuina.

Halusin tutkimuksessani kyseenalaistaa omia mielikuvia ja ajatuksia musiikista, omasta identiteetistä sekä kulttuurista. Koko opinnäytetyössä heijastuu tutkiva oppiminen, jossa pyritään huomaamaan ristiriidat omien ennakkokäsitysten ja uuden tiedon välillä. Artisti-identiteetin kehittäminen on prosessi, jota ei voi omaksua valmiina oppikirjasta tai opettajalta, vaan ihminen ohjaa itse omaa oppimista asettamalla ongelmia, muodostamalla omia käsityksiä ja hakemalla tietoa itsenäisesti. Toisaalta oppiminen tapahtuu myös vuorovaikutuksessa yhteisön kanssa. Täten voi syntyä laajempia kokonaisuuksia. (Seitamaa-Hakkarainen & Hakkarainen 2018).

Identiteetin rakentuminen, taiteilijuus ja artistiuden luominen ovat aina henkilökohtaisia prosesseja, joten pyrkimyksenä ei ole jonkin kaavan tai metodin löytäminen ”tähtibrändin” kehittämiseen. Kun tavoitteena on yksilöllisyys ja omaperäisyys, on loogista välttää geneerisyyttä ja tasapäistämistä. Yhteisönä, jossa työskentelemme yksilöllisinä taiteilijoina, voimme silti varmasti löytää yhtymäkohtia toistemme tarinoista, oivalluksista sekä kokemuksista, ja soveltaa näitä omissa henkilökohtaisissa, luovissa prosesseissa.

3 ARTISTIMINÄ / IDENTITEETTI

3.1 Oma historiani musiikintekijänä ja artistina

Musiikkia olen halunnut tehdä pitkään. Yhdeksännellä luokalla tein koulutyönä oman levyn, johon olin tehnyt käsin kannet, ja johon oli yksi oma kappale sekä neljä coveria. Olen kasvanut kuunnellen paljon

¹ Itsereflektio on tietoisuutta itsestä, suhteesta ympäristöön, käynnissä oleviin prosesseihin. Oman osaamisen asiantuntijana käsitellään, kritisoidaan, jäsennetään ja kehitellään toimintaa. (VirtuaaliAMK 2007.)

menneiden vuosikymmenten musiikkia. Minuun suuren vaikutuksen nuorempana teki mm. The Beatles, The Doors, blues-musiikki, Led Zeppelin, 1970-luvulla alkanut progressiivisen rockin suuntaus, laulaja-lauluntekijöistä Tori Amos, freejazz, Muse sekä psykedeelisen rockin pioneeri Mars Volta. 2000-luvun teininä pidin sen ajan kaupallista musiikkia epäkiinnostavana ja huonona. Tässä mielessä voisi ajatella, että olen aina edustanut jonkinlaista vaihtoehtokulttuuria musiikin kuuntelijana.

Imitaatio, joka on esimerkin ja mallin omaksumista, on yleensä se, mistä musiikin tekeminen saa alkunsa. Inspiraatio syntyy usein ympäristössä olevista äänistä sekä musiikin kuulemisesta, joka jostain syystä on kuulijalle mielenkiintoista tai miellyttävää. Ensin pyrin imitoimaan blues-musiikkia ja 60-luvun lempibändejäni, jonka jälkeen aloin tekemään kappaleita pianisti-laulajana. Opiskellessani musiikkia kansanopiston Pop&Jazz-linjalla halusin tehdä omaa juttuani, ehkä myös poiketa muista, tekemällä omia biisejä ja soittamalla pianoa. Koin itseni kapinalliseksi, mikä on säilynyt kyllä teemana suhteessani instituutioihin ja omaan tekemiseeni läpi vuosien ja opiskelun.

Päädyin opiskelemaan kansanmusiikkia Keski-Pohjanmaan konservatorioon vuonna 2009, mikä vaikutti sopivalta tavalta laajentaa omaa musiikillista perspektiiviäni. Koskaan en ole identifioinut itseäni kansanmuusikoksi, eikä henkilökohtainen ”esteettinen makuni” edusta perinnesäveltäjästä tai folkia. Se, mitä levylläni kotona löin oli useimmiten progia tai rockia. Tein konservatoriossa opiskelujeni aikana kaksi demolevyä, jotka edustivat minua pianisti-laulajana ja lauluntekijänä. Genreksi ajattelin tuolloin jonkinsuuntaista pop-rockia, mutta en ajatellut genreä sen syvemmin tuona aikana. Opinnäytetyönä tein ”Avaruuslapsi”-nimisen konsertin, johon sävelsin konsertin mitallisen omia, suomenkielisiä biisejä. Se oli selkeä askel elektronisen folkien suuntaan, jossa inspiraatio tuli 16-kielisestä kanteleesta, folktahtavasta tyylistä kirjoittaa lauluja ja tietokoneella ohjelmoidusta saundeista.

Muutama kappale tuosta opinnäytetyöstä on päätenytkin levyille jälkepäin; ”Kehtoni”-kappale julkaistiin Uni-levyllä (2015), jossa toimin itse tuottajana ja äänittäjänä. Versio on elektroninen, eräänlainen äänellinen fantasia (kään. Sonic fantasies) teoksesta. Myös ”Naiivitekno” ja ”Uni” ovat kappaleita, jotka on tuotettu levyille tuon ajan musiikillista luonnoksista. Ajatus levyn ja äänittämisen mahdollisuuksista taiteellisena kokonaisuutena on aina kiehtonut minua. Kompleksi studioäänitys voi luoda hienoja teoksia, joita ei aina pysty toteuttamaan samanlaisena keikoilla. Näitä biisejä olen esittänyt akustisena useamman kokoonpanon kanssa, jotka ovat kulkeneet mm. nimillä ”Hohkatar” ja ”Rosa Latva Uni”.

Toinen levytetty kappale on ”Avaruuden ikkunassa”. Kappaleesta tehtiin versio ”OFO”:n eli Ostrobothnian Folk Orchestran kanssa, joka päättyi levyille ”I” (2017). Sovituksessa on mm. isot viulusektiot,

harmooneja, kitaroita, minun solistinen laulu ja kuoro-osioita, kanteleita ja folk-tyyliset perkussiot. Tyyllillisesti tuo äänitys edustaa folk-poppia, ja sen arvot rakentuivat pitkälti soittamiseen oikeilla soittimilla, koko orkesterin livenä äänittämiseen ja tuotantovaiheiden minimointiin. Nämä olivat eräänlaisia vastareaktioita radiossa soivaan musiikkiin, jonka tuotantotapa ja saundi luo helposti mielikuvan muovisuudesta ja ”pitkälle tuottamisesta”. Tosiasiassahan kaikkeen levytettyyn musiikkiin liittyy aina tietoista ja tiedostamatonta tuottamista, riippumatta siitä minkälaisessa muodossa se esitetään. Määrittelemme näitä asioita kuitenkin esteettisten mieltymysten tai periaatteiden pohjalta.

Uni-EP:n ja OFO:n levyn julkaisemisen aikaan koin paljon ristiriitoja genremääritelmien kanssa. Toisaalta oli elektroninen musiikki ja sen mahdollisuudet, toisaalta akustinen näkökulma ja yhtyeen kanssa työskentely. Halusin kokeilla paljon kaikkea, minkä vuoksi ”Uni” on niin monimuotoinen kokonaisuus. Koin sisäistä konfliktia myös siitä, että tunsin yrittäväni mahtua kansanmusiikin ja folkin määritelmän alle, kun toisaalta omat musiikilliset juureni ja musiikkimakuni oli aivan toista. Toisaalta kansanmusiikissa oli paljon kiehtovia asioita, joiden opiskelu toi uusia tasoja omalle instrumentille. Oman musiikillisen genren löytäminen on tuntunut haastavalta, ja olen toisaalta käyttänyt opinnoissani paljon aikaa juurikin erilaisten asioiden kokeilemiseen. Se on tuonut ajoittain itselleni olon epämääräisyydestä ja jatkuvasta vaikeudesta määritellä itseä yleisölle. Tässä vaiheessa artistiuden kehitystä taiteellinen keskeneräisyys täytyi vain hyväksyä. Ehkä aina ei tarvitse olla valmis tuomaan itseään esille valmiina artistina.

Lopulta päädyin Uni-levyn julkaisemisen jälkeen parin vuoden tauolle oman musiikin kirjoittamisesta. Sitä ennen olin kirjoittanut noin kymmenen vuoden ajan koko ajan jotain kappaleita. Koin jonkin sortin ahdistustakin asian suhteen. Oma vaistoni oli tutkia paljon musiikin ja tekstin improvisaatiota, laulaa minua kiinnostavia artistien musiikkia kehittäen omaa instrumenttiani. Halusin myös vapauttaa itseni jonkin valmiin luomisen ja tuottamisen tarpeesta siksi aikaa, kun sen tarpeelliseksi koen. En halunnut keikkailta samaa ohjelmistoa esittäen, vaan koin halua kehittää itseäni uusin tavoin. Nyt näen, että tuona aikana minusta kuoriutuikin eri tavalla solisti instrumentalisti-laulajan sijaan. Olinhan ennen aina soittanut jotain samalla. Oloni oli vapautuneempi ilman soitinta ja tunsin myös halua liikkua lavalla eri tavalla kuin aikaisemmin. Lauloin kaksi vuotta kouluyhtyeessä ”Rakkauden tontti”, joka soitti covereita laajasti folkin eri alueilta bluegrassista mustalaisjazziin. Sain olla yhtyeen solisti ja toteuttaa itseäni laulajana. Kaikki nämä kokemukset herättivät jotain kipinää siitä, miten haluaisin kehittää itseäni artistina.

Nyt koen haluavani määritellä ja luoda itseäni uudestaan artistina. Koen, että fokuksen ja suunnan ottaminen on tärkeää lähtiessä luomaan uutta albumia tai musiikillista projektia. Halusin käyttää päättö-

näytekonserttiani mahdollisuuksien kenttänä, jonka puitteissa kokeilla erilaisia asioita ja pukea musiikkiani sellaiseen asuun joka minusta tuntuu luontevalta ja hyvältä, samalla pohtien sitä mikä luo yhtenäisyyttä, tunnistettavuutta sekä kokonaisuuden tunnetta taiteellisessa tekemisessäni. Kyse on myös genren, nichen ja kulttuurin valinnan pohtimisesta, johon liittyy ajatus pitkäkestoisesta työskentelystä – eli tehdä taiteellista ja ammatillista karsintaa, sekä valintoja, joihin voi sitoutua.

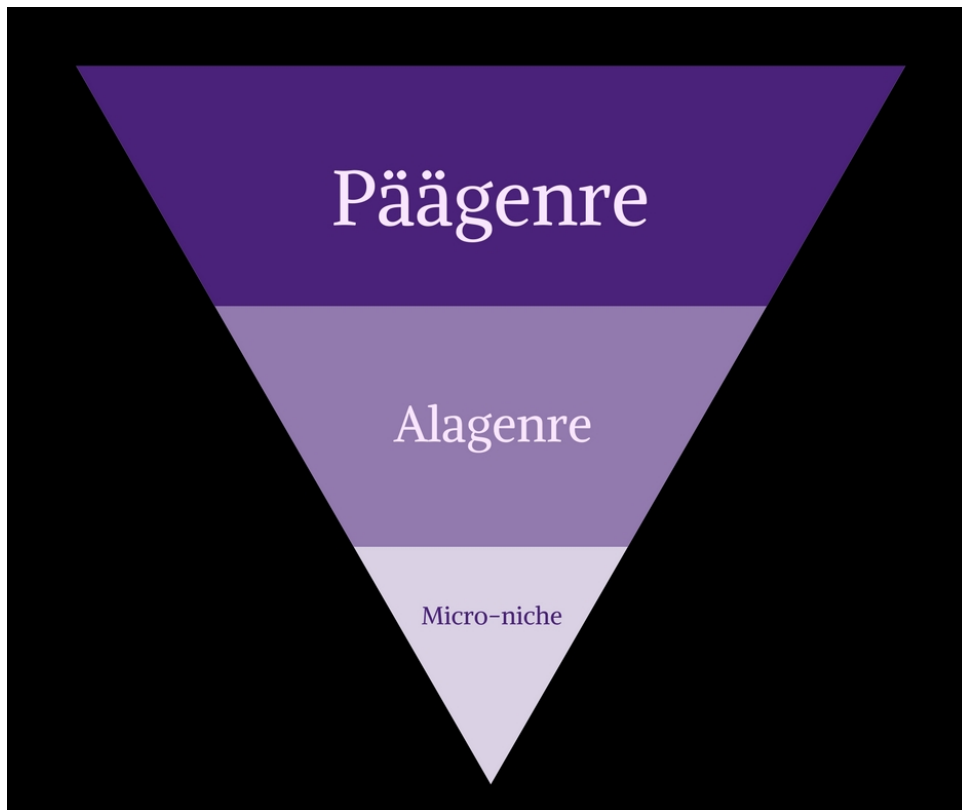
3.2 Genre

Yksilölliset genret ja artistit ovat vahvoja symboleja sosiaalisille ryhmille, paikoille ja ajanjaksoille. Genre on kategoria, joka viittaa tietynlaiseen musiikkiin tietynlaisen tunnusomaisen kulttuurisen tuotannon, kiertokulun ja merkityksen verkossa. Genre ei siis ole vain musiikkia, vaan tietyn yhteisön jakamia yhteisiä sopimuksia ja tapoja. Nämä syntyvät musiikin, tekstien ja artistien yhteydestä kontekstiin, jossa he esiintyvät ja missä musiikki koetaan. Usein musiikilliset skenet syntyvät uusien sosiaalisten yhteisöjen muodostuessa. (Holt, s. 1-3.)

Genremäärittelyn valitseminen vaikuttaa olevan monelle, varsinkin aloittelevalla artistille, vaikeaa ja jopa vastentahtoista. Genren valinta ei ole toisaalta vain musiikkityylin, mutta myös kulttuurin valintaa. Genre liittyy myös siihen, minkälainen tarkoitus musiikilla yhteisölle on ja missä yhteydessä sitä kuunnellaan: esimerkiksi tanssimusiikki. Tietyn ”päägenren” valitseminen kuitenkin luo yhtenäisyyttä ja jatkuvuutta, joka auttaa yleisöä samaistumaan artistiin ja luottamaan tämän musiikilliseen brändiin.

”Näin prosessin dynaamisena. Ja koska olin musiikillisesti niin moniruokainen, en tavoitellut vain yhtä tiettyä juttua. Kyse ei ollut pelkästä bluesista tai pelkästä rock’n’rollista, ei vain folkista tai vain klassisesta. Tarkoitus oli, ettei yhtään kiveä jätetä kääntämättä”. ”Tiesin tarkalleen, mitä tyyliä tavoitelen ja keiden kanssa haluan soittaa.” –Jimmy Page (Wall s.22.)

En usko, että genremäärittelystä kannattaa tehdä itselleen liian tiukkaa lokeroa musiikin tekemisessä ja tuottamisessa. Luulisin, että on kuitenkin tärkeää sijoittaa musiikkinsa yhden päägenren alle, joka toimii pohjimmaisena arvona, toimintatapana ja tyylinä. Tämän sateenvarjon sisällä artisti/yhtye voi yhdistellä vaikutteita eri genre-tyyleistä. Silti genreä edeltävänä lähtökohtana pitäisin artistin persoonaa ja olemusta - musiikin taustalle tarvitaan aina visionääri joka tietää minkälaista saundimaailmaa halutaan tuottaa. Nämä luovat uskottavuuden taiteeseen ja esiintymiseen, sekä toimii myös punaisena lankana. Itse en ainakaan kuuntele musiikkia genren vaan artistin mukaan.

KUVIO 1. Genren alalajit (Mchenry 2018)

Genren määrittelyyn voi jakaa pienempiin osiin, jolloin määritellään genren alalajit ja ”niche”, joka on yleisöstä yksi tarkemmin määritelty osio tai luokka. Niche ei ole valmiiksi olemassa, vaan se luodaan määrittämällä rajattu erikoisalue, johon tuote vastaa (Economic times). Voidaan puhua ”micro-nichesta”, joka kohdistaa musiikin tietylle, uniikille alueelle, joka auttaa artistia erottumaan joukosta. Kaventamalla kenttää luodaan oma markkina-alue, jolla on paremmat mahdollisuudet menestyä tällä pienellä rajatulla alueella ison markkinan kilpailun sijaan. (Mchenry 2018)

3.3 Naisartistius ja genre

Ajatus itsestäni progressiivisen rock-musiikin tekijänä naispuolisena tuntui aluksi absurdilta ja vaikealta ajatella mahdollisena. Puhtaastihan en edusta mitään genreä, vaan musiikissani on aina piirteitä eri musiikinlajeista. Ensimmäisiä ajatuksia naislaulajalle ovat ennemmin olla pop-, soul- tai jazz-laulajatar tai laulaja-lauluntekijä. Olennaiseksi kuitenkin nousee, kuka minä luontevasti koen olevani, kun tarkastelen omaa historiaani, tätä hetkeä ja sitä, mikä minua innostaa. Naisena en halua olla vain kasvot, luoda uraa ulkonäköni perusteella, antaa muiden sanella tekemisiäni. Se on ehkä syy, miksi olen vuo-

sien ajan tehnyt paljon töitä ymmärtääkseni äänittämistä, tuottamista ja bisneksen lainalaisuuksia. Olen halunnut osata itse sanoa mitä haluan mahdollisimman selkeästi. Jostain syystä haluan haastaa, kyseenalaistaa ja kulkea itse valittua polkua.

Koska huomaan kohtaavani näitä asioita ja ajatuksia, ymmärrän että taiteellisessa työssäni on sosio-poliittisia tasoja. Asioilla, joita teen ja sanon, on väistämättä kosketusta näihin rajapintoihin jotka koskettavat sukupuolisuutta ja siihen liittyviä normeja. On asioita, joita tietyn sukupuolisen henkilön oletetaan osaavan, pystyvän tai tekevän tietyssä kontekstissa. Naisiin kohdistuu selkeästi erilaisia odotuksia musiikkialalla. Näitä asioita on toisaalta oltava mahdollisesti valmis kohtaamaan työelämässä.

Tässä yhteydessä en kuitenkaan tahdo käyttää feminismin käsitettä, sillä siihen liittyvä toiminta ja keskustelu on hyvin monimutkaista sekä ristiriitaista. Yhtäläisyyksiä toisaalta löytyy: musiikkiala on hyvin miesvaltainen, ja naisten rooli on ollut lähinnä musiikin kuluttajana tai laulajana – ei tuottajana tai instrumentalistina (Laitinen 2010 [Bayton 1997]). Nuorgamin teettämässä tutkimuksessa vuonna 2018 Suomen suurimpien festivaalien esiintyjistä vain joka 9. esiintyjä on nainen (Markkola 2018), joka tuntuu hämmentävän pieneltä. Naisena toimiminen musiikkialalla aktiivisena toimijana paikassa, joka on yleensä miesten vallitsema, itsessään on eräänlainen kannanotto.

3.4 Identiteetti

Identiteettien voi ajatella aina olevan kertomuksia itsestä ja omasta minuudesta. Stuart Hallin mukaan identiteetti on historiallisesti, ei biologisesti määrittynyt, mikä tarkoittaa että ihminen voi omaksua eri identiteettejä eri aikoina. Identiteettejä tuotetaan, tehdään ja kerrotaan muistojen, fantasioiden, kertomusten ja myyttien pohjalle. (Luomala 2013.) Identiteetti jaotellaan persoonalliseen, joka merkitsee jatkuvuuden ja johdonmukaisuuden tunnetta yksilön minuuskokemuksessa oman elämän puitteissa, sekä sosiaaliseen, joka merkitsee samaistumista erilaisiin yhteisöihin tai ryhmiin sekä erilaisissa rooleissa toimimista (Minuus, identiteetti ja yhteisö 2018).

Identiteetin valitsemista voivat määrittää paljonkin sosiaalisesta ja kulttuurisesta ympäristöstä tulevat mallit, joka pätee myös musiikilliseen identiteettiin. Voimakkaasti ympärillä esillä olevat mallit antavat esikuvia ja stereotyyppioita, joista tiettyjä voidaan pitää hyväksyttävämpinä, menestyksekkäämpinä tai toimivampina kuin toisia. Mitä luultavimmin sosiaalinen ympäristö vaikuttaa identiteetin valintaan.

Todellinen identiteetinrakennusprosessi tapahtuu itsereflektoinnin kautta, jonka puolestaan laukaisee jo tehty tai tehtävänä oleva toiminta (Laitinen 2010).

Päättelisin, että musiikillisen identiteetin rakentuminen on siten kaksisuuntainen prosessi, että itsereflektointi myöskin aiheuttaa toimintaa identiteetin selkiytyessä. Oma identiteetti on myös dialogissa ympäristön antamille odotuksille, toiveille ja paineille. Se miten määrittää omaa identiteettiä, luo suuntaa toiminnalle. Huomaan omaa identiteetin määrittelyäni ohjaavan voimakkaan tarpeen ajatella ja päättää itse, joka näkyy vastareaktioina ulkopuolisiin odotuksiin erilaisista instituutioista ja auktoriteeteilta. Voitaisiin puhua luultavimmin myös sisäisestä motivaatiosta. Tämän lisäksi omaan identiteettiin luodut pienemmät vivahteet ja spesifimmät määrittelyt ohjaavat entisestäänkin oman toiminnan rakentumista.

Identiteettiin liittyy aina monimuotoisuus: koska identiteetti on luotu, valinta, erilaisten olosuhteiden mukaan muokkautuva, pysyvän identiteetin valitseminen voi tuntua haastavalta, varsinkin monilahjakkaalle ja –ammattilliselle toimijalle. Musiikillisen identiteetin valitseminen omalle uralle lähtökohtaisesti on eräänlainen sitoutuminen, jonka tulee olla yksilölle mahdollisimman luonnollinen ja aito toimiakseen pysyvänä ratkaisuna. Toisaalta tulee myös tiedostaa, että ammatillinen identiteetti on vain yksi osa omaa ihmisyyden ilmenemistä elämän jatkumossa. Tämän pysyvyyden lisäksi oman musiikillisen identiteetin tuleekin sallia muuntautumista ja uusiutumista kadottamatta keskeistä yhteyttä identiteetin olemukseen.

Siihen, millaiseksi minun identiteettini muodostuu, vaikuttaa se, mitä minä olen oppinut musiikista ja kulttuurista sen ympärillä. Kaikki se, minkälaisia yhtyeitä ja artisteja olen kuunnellut sekä millaiselle kulttuurille olen altistunut, vaikuttaa omaan käsityksiini. Omaa musiikillista identiteettiä luodessa näitä mielikuvia joutuu kyseenalaistamaan – teenkö tiettyjä valintoja vain sen vuoksi, että olen oppinut, että näin pitää tehdä? Toisaalta olen myös kulttuurisessa jatkumossa, kulkien jonkun jalanjäljissä toteuttaen jotain perintöä. Uskon, että tämän kuuluukin näkyä taiteellisessa työssä vaikutteina, jolloin voi luoda taas oman jalanjälkensä kulttuuriseen perimään. En toisaalta myöskään voi luontevasti valita mitään sellaista genreä tai tyyliä, jonka kulttuuria en sisimmässäni koe omakseni.

3.5 Arvot, asenteet

Hyvän imagon juuret ovat artistin persoonassa (Rintala & Ropponen 2009). Aitous on tärkeä osa uskottavan ja kestäväen uran luomisessa. Varsinaisen aitouden saavuttaminen voi kuitenkin olla haasta-

vaa, varsinkin kun ruvetaan tuottamaan musiikkia ja artistiutta. Oman persoonan tulisi vastata sitä imagoa ja kuvaa jota välittää yleisölleen, muuten vastaanottaja kokee viestinnän ristiriitaisena ja epäuskottavana (Black-Barrett 2018). Sama koskee tietenkin myös musiikillisia ratkaisuja, saundeja, sovituksia. Musiikki edustaa monesti tapoja elää, ajatella, tehdä valintoja, niitä yhteisöjä mihin kuuluu ja millaisiin asioihin uskoo.

Aitouden saavuttaminen on samaan aikaan yksinkertaista ja haastavaa. Tukiaisen (2014) mielestä musiikin lisäksi olisi tärkeää saada kuuntelijoille tietoisuus mistä yhtyeessä on pohjimmiltaan kyse. Yhtyeen ja jäsenten tarina olisi tuotava mahdollisimman pitkälle asiakkaille esiin. (Pietilä 2015 [Tukiainen 2014].) Henkilöbrändäys on nykyään paljon suositumpaa kuin ennen. Muutama vuosikymmen taaksepäin artistit ja brändit eivät paljastaneet niin paljon itsestään musiikkinsa ulkopuolelta, mutta nykyään tarinalla, tunteilla ja arvoilla on paljon suurempi merkitys yhteyden luomisessa yleisöön sekä tietenkin myös taiteen varsinaisessa luomisessa. Halu samaistua syntyy tunteesta, että artisti/henkilö tuntuu samanlaiselta, ymmärtää sinua henkilönä ja elää sellaisten arvojen mukaan, joita haluaa itsekin elämässään toteuttaa (Black-Barrett 2018). Musiikilla tosin on voima ilmaista näitä arvoja ilman selittelyäkin. Jos artisti puhuu yhtä mutta tekee toista, voi syntyä tunne epäaitoudesta, jolloin kuulija ei kykene luottamaan täysin esiintyjään.

Yksi tapa ajatella aitoutta on pohtia sitä, miten käyttäytyy ihmisen kanssa jonka seurassa kokee voidensa olla täysin oma itsensä (Black-Barrett 2018). Millä tavalla käyttäytyy, ilmaisee itseään, puhuu. Näiden asioiden yhdistäminen omaan musiikkiin ja identiteettiin artistina voi luoda lisää aitouden tunnetta. Toisaalta artistipersonan ei tarvitse olla, eikä varmasti olekaan, sama kuin arkipersona. Ajattelisin, että oma artistiminä on eräänlainen luonteva ja kiteytetty jatkumo siitä, kuka on, kun kokee olevansa oma itsensä. Tähän sisältyy myöskin oma sisäinen tieto siitä, kuka itse todella on. Artistiminä voi myös olla keino vapauttaa omaa aitoa ilmaisuaan.

Omaa tarinaani johdattelevat selkeästi kapinallisuuden ja oman tien kulkemisen teemat. Saan usein kuulla rohkeudestani tehdä asioita, heittäytyessäni mukaan erilaisiin luoviin projekteihin ja ajatuksiin. Tämän teeman yhdistäminen musiikkiinkin näyttää luontevalta. Luultavimmin paikka ison levy-yhtiön tallissa pop-artistina ei ole oma paikkani, ainakaan tällä hetkellä. Minulla on toisaalta halu näyttää sä-röjä, ilmaista rehellisyyttä, läpinäkyvyyttä ja pitää päätösvaltaa itselläni ts. muusikon ja artistin tasolla. Tähän tarvitaankin ympäristö ja sosiaalinen ilmasto, joka antaa tarpeeksi tilaa uskaltaa tehdä omia päätöksiä.

Oman musiikkini taustalla vaikuttaa olevan selkeästi arvona myös itsenäisyys – niin itsenäinen tekeminen kuin ajattelukin. Uni-EP edustaa tätä kaikista eniten: toimin levyllä äänittäjänä, miksaajana ja tuottajana, mikä antoi minulle paljon vapauksia päättää itse saundeista mutta myöskin äänitysaikatauluista. Levy-yhtiöiden rooli on nykypäivänä erilainen ja moni artisti tekeekin musiikkiaan ja uraan itsenäisenä tai pienempien levy-yhtiöiden kautta. Yksi keskeisimmistä muutoksista nykypäivän musiikkiteollisuudessa on se, että artisti voi tarvittaessa toimia musiikkiteollisuudessa kokonaan ilman välikäsiä. Nykypäivän teknologia mahdollistaa artistille suoran yhteyden hänen kohdeyleisöönsä. (Riihimäki 2013 [Owsinski 2009, 19].) Digitalisaatio luo uusia mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja itsenäisille artisteille menestyä ilman levy-yhtiötä sekä myöskin kansainvälisen yhteisön luomiseen.

Jokainen merkkituote tulee jostain kulttuurista, joka heijastelee sen arvoja, asenteita ja taustalla olevien tahojen tapaa toimia. Samalla se heijastelee merkkituotteen sydäntä. (Rintala 2009.) Jostain syystä omien taustalla olevien arvojen ja asenteiden selvittäminen tuntuu luovan selkeyttä ja varmuutta päätösten sekä valintojen tekemiseen taiteellisessa prosessissa sekä tuottamisen eri vaiheissa. Yhteisiä arvollisia piirteitä eri projekteissa mitä olen tehnyt ovat vaihtoehtoisuus, itsenäisyys, luova vapaus, vapautuneisuus, kokeellisuus, ”särö” tai epätäydellisyys.

3.6 Imago ja brändi

Imago tarkoittaa mielikuvaa, joka kuluttajilla on brändistä. Brändin voi jakaa kolmeen eri tyyppiin: yhtiöbrändi (esim. Apple, Coca-Cola), tuotebrändi (iPhone) ja henkilöbrändi (Lady Gaga, Marilyn Monroe) (Black-Barrett, T.). Keskityn lähinnä henkilöbrändin muodostamiseen.

Henkilöbrändi muodostuu uniikista persoonallisuudesta ja visiosta, joka toteutuu henkilön persoonallisuuden kautta. Se sisältää sanoman ja tarkoituksen, henkilön taidot, tavan ajatella, lahjakkuuden ja energettisen ”viban” (Black-Barrett 2018), jonka käänän tässä tunnelataukseksi. Henkilöbrändi edustaa henkilöä itseään, ja antaa yleisölle tarttumapinnan johon samaistua.

KUVIO 2. Musiikki-brändin eri osia

Brändin ulkoiseen toteutukseen sisältyvät tarjotut tuotteet ja palvelut, taidot, se miten nämä tuotteet pakataan ja markkinoidaan, sekä brändin visuaalisen ilmeen (Black-Barrett 2018). Mitä autenttisempi brändi on, sitä luonnollisempaa artistin on sitä toteuttaa taiteessaan ja markkinoinnissaan, ja yleisön on myös helpompaa tajuta artistin viesti sekä sanoma. Kuluttajat tekevät ostopäätöksiään tunteiden ja mielikuvien pohjalta. Brändillä voidaan erottaa tuote kaikista muista, se voi tarjota kuluttajalle elämyksen tunteen ja arvoa, jota muilla ei ole (Korhonen 2013). Tästä syystä persoonallisuuden korostaminen on muusikolle ja artistille aina etu.

3.7 Musiikillisen identiteetin kokoaminen

”Selkeys ei ole jotain mitä sinulle annetaan, se on jotain mitä pitää kultivoida” - Hollick

Musiikillisen identiteetin rakentaminen vaatii vaihtoehtojen karsimista monista eri mahdollisuuksista. Artistille, joka pyrkii rakentamaan uraa, on tärkeää valita oma päägenre, määritellä nichensä ja löytää

oma, uniikki tapa ja tyyli tehdä musiikkia sen sisällä. Seuraavat aihe-alueet ja kysymykset ovat nousseet keskeisiksi omaa identiteettiä rakentaessa.

1. Musiikilliset juuret ja vaikutteet – nyt ja ennen
2. Oma musiikillinen historia ja kokeilut – millaisia asioita on tehnyt ja näiden kokemusten reflektointi
3. Omat musiikilliset kyvyt ja instrumenttitaidot – missä taitoni ovat parhaimmillaan?
4. Tunnesiteet – mitä tunteita eri tyylit ja lajit herättävät? Mistä tykkää ja mistä ei?
5. Yleisön/yhteisön/fanien reaktiot – mikä herättää tunnereaktioita ympäristössä, ja millaisia
6. Oma innostus ja inspiraatio – missä sisäinen motivaatio on vahvinta
7. Luontevuus – mikä tuntuu itselle luonnolliselta tavalta olla ja ilmaista
8. Oma persoona ja tarina – kuka minä olen, mitä edustan

3.8 Artistiuden kehittäminen käytännön tasolla

Oman artistiuden kehittäminen vaatii työtä: onnistuneen artistibrändin kehittäminen perustuu aina musiikilliseen sisältöön ja taitoon. John Mayerin mukaan ensimmäisenä tulevat muusikon todelliset taidot ja muusikkous, vasta sen jälkeen brändi (Cole 2018). Ajallisesti musiikkikulttuuria tarkastellessa vaikuttaa siltä, että tämän päivän kulttuuri keskittyy selkeästi enemmän visuaalisuuteen sekä idoli-kulttuuriin, johon kykykilpailut varmasti ovat vaikuttaneet. Monella motivaationa artistiksi pyrkimiseen saattaa vaikuttaa enemmän halu olla tähti sen sijaan, että haluaisi olla muusikko ja kehittää tätä taitoa. (Grierson & Kimpel 2009.)

Tee musiikkia jota haluat itse kuulla. -Cole

Myös ”mindset”, eli ajattelutavat, vaikuttavat prosessiin niin lyhyellä kuin pitkälläkin tähtäimellä. Omat ajattelutavat vaikuttavat mm. valintoihin, uskallukseen tehdä asioita, itsetuntoon. Ne voivat estää tai edistää kehitystä ja vaikuttaa myöskin siihen, kuinka paljon työtä oman taiteensa eteen tekee päivittäisellä tasolla. Näkemys, itsevarmuus ja selkeys vievät artistia eteenpäin. Artistius ja musiikillinen ura eivät kehity vain sitä odottelemalla: sen eteen tulee tehdä suunnitelmia, luoda tapoja ja rutiineja. Epävarmuus, viivytely, epäusko syövät sisältä motivaatiota ja vähentävät toimintaa.

Artistiuden käytännön tekemisen osa-alueet ja tekijät ovat moninaiset. Tämä työskentely on aina suhteessa olosuhteisiin, ympäristöön ja kulttuuriseen kontekstiin. Se resepti, jolla jokainen persoonallisesti

yhdistelee ja työskentelee oman muusikkoutensa osa-alueita luo omaa artistiutta, joka myöskin erottuu omanlaisena, puhumattakaan olosuhteiden vaikutuksesta. Ympäristön ja kulttuurin vaikutus on usein tiedostamatonta, ikään kuin se ilma jota hengitämme – emme aina pysähdy tietoisesti miettimään mistä kulttuurimme oikeastaan koostuu. Identiteetin ja kulttuurin äärelle pysähtyminen ja näiden pohdinta on tärkeä osa identiteetin luomista, ja tälle pohjalle on helpompi rakentaa käytännön työskentelyä ja näiden suunnittelemista omaan elämään.

Aikataulutusta on hyvä tarkastella eri tasoilta: minkälaisia asioita tekee päivittäin, viikottain, kuukausittain, vuosittain. Selvää on, että oman instrumentin kehittämiseksi on hyvä olla olemassa aikaa useamman kerran viikossa. Alla esimerkkejä, joihin artistiutta kehitettäessä olisi hyvä käyttää aikaa:

Oman instrumentin kehittäminen, sis. tekniikka ja ohjelmisto: esim. 3-5 kertaa viikossa

Motivaatio ja inspiraatio: keikoilla käyminen, musiikin kuuntelu, laulu/soittotunneilla käyminen, asi-
antuntevien ihmisten kanssa teosten reflektointi

Säännöllinen esiintyminen: esim. 3-5 kertaa kuukaudessa

Lyriikan kirjoittaminen: Omien rutiinien kehittäminen, tekstin tuottaminen, mahdollisesti kirjoittami-
sen opiskelu

Sovitus- ja sävellystyö: esim. 3-5 kertaa viikossa – erilaisten aiheiden pyörittely, melodiat, harmoni-
oiden säveltäminen, rytmiset aiheet, saundimaailma, kokeilu, improvisaatio

Toki aikataulujen ja rutiinien luomisessa ei mielestäni tulisi olla liian ”mustavalkoinen” – luovaa työtä tekevän on hyvä ajatella aikaa jaksoissa ja sykleissä, sekä pystyä priorisoimaan asioita. On aikoja, jolloin tulee käyttää enemmän aikaa lyriikan ja musiikin kirjoittamiseen, ja toisinaan taas keskittyä enemmän yhtyetyöskentelyyn, keikkailuun tai esiintyjyyteen. Pitää muistaa myös että aikataulutus on syytä rakentaa henkilökohtaiselta pohjalta. Aina olennaista ei ole työhön käytetty määrä, vaan sen laatu. Luova mieli tarvitsee myös lepoa, tyhjyyttä ja palautumista, joten omaa vaistoa on hyvä kuunnella. Huomaan, että olen itse melko intuitiivisesti tämän projektin ajan aikatauluttanut tekemisiäni sen mukaan, mikä on tuntunut tärkeältä, mutta myös sen, että voisin olla vieläkin tietoisempi ajankäytöstäni ja sen hyödyntämisestä oman musiikin kehittämiseen.

3.9 Sosio-kulttuurinen konteksti musiikissa

Osa artistin brändiä ja imagoa väistämättä on ulkomusiikillisia tekijöitä. Se, miten henkilön persoonallisuus rakennetaan, mitä kaikkia muita asioita musiikkiin liittyy, minkälaista elämäntyyliä ja –tapoja se edustaa. Näihin kuuluvat aiemmin mainitut ideologiset arvot, sekä keskustelu joka musiikin ympärille syntyy. Musiikin tulkinta on myös intellektuaalista toimintaa, joka tapahtuu aina kulttuurisessa, sosiallisessa, ideologisessa ja historiallisessa kontekstissa. Taiteilija heijastaa sekä aikaansa, mutta myös itsensä sekä yhteisönsä arvoja, normeja sekä ideoita. (Mantere, s. 48-49 2006.) Taiteilija on ikään kuin ihmiskunnan omega-yksilö, joka viihdyttämällä pitää yllä yhteisön ja lauman tasapainoa (Lamassaari 2018).

Musiikki on täynnä erilaisia merkityksiä, jotka syntyvät valinnoista. Soundimaailma, musiikin estetiikka ja tuotantotapa viestivät artistin ideologiasta sekä kulttuurisesta kontekstista. Underground-musiikkia tekevä artisti pyrkii erilaiseen estetiikkaan kuin pop-artisti. Esimerkiksi undiemusiikissa musiikkimaku on olennainen tekijä, mutta estetiikka kuvaa paremmin yhteistä kokemusta ja filosofiaa, joka ulottuu yhteisön jäsenten elämäntapaan ja ajatteluun (Klemetti 2015). Kysymykseksi nouseekin se, kuinka paljon artistibrändin luomisessa haluaa tietoisesti lokeroida genreä ja yhteisöä, ja missä vaiheessa, sekä kuinka paljon, haluaa mukailla erilaisten yhteisöjen esteettisiä, usein jopa puristisia rajoja, vai onko vaihtoehto antaa määrittelyn tapahtua yleisön ja musiikin välisessä kohtaamisessa.

Pohdin myös sitä, voiko artisti luoda uutta, omanlaistaan yhteisöä musiikkinsa ympärille. Osa yleisön ja yhteisön samaistumisesta artistiin syntyy näistä kulttuurisista konteksteista, Yhteydentunnetta syntyy yhteisistä kiinnostuksenkohteista ja tavoista katsoa sekä toimia elämässä. (Mchenry 2018) Kulttuuriin vaikuttaa sekin, toimitaanko vain kotimaisessa vai globaalissa kontekstissa.

4 TAPAUSESIMERKIT

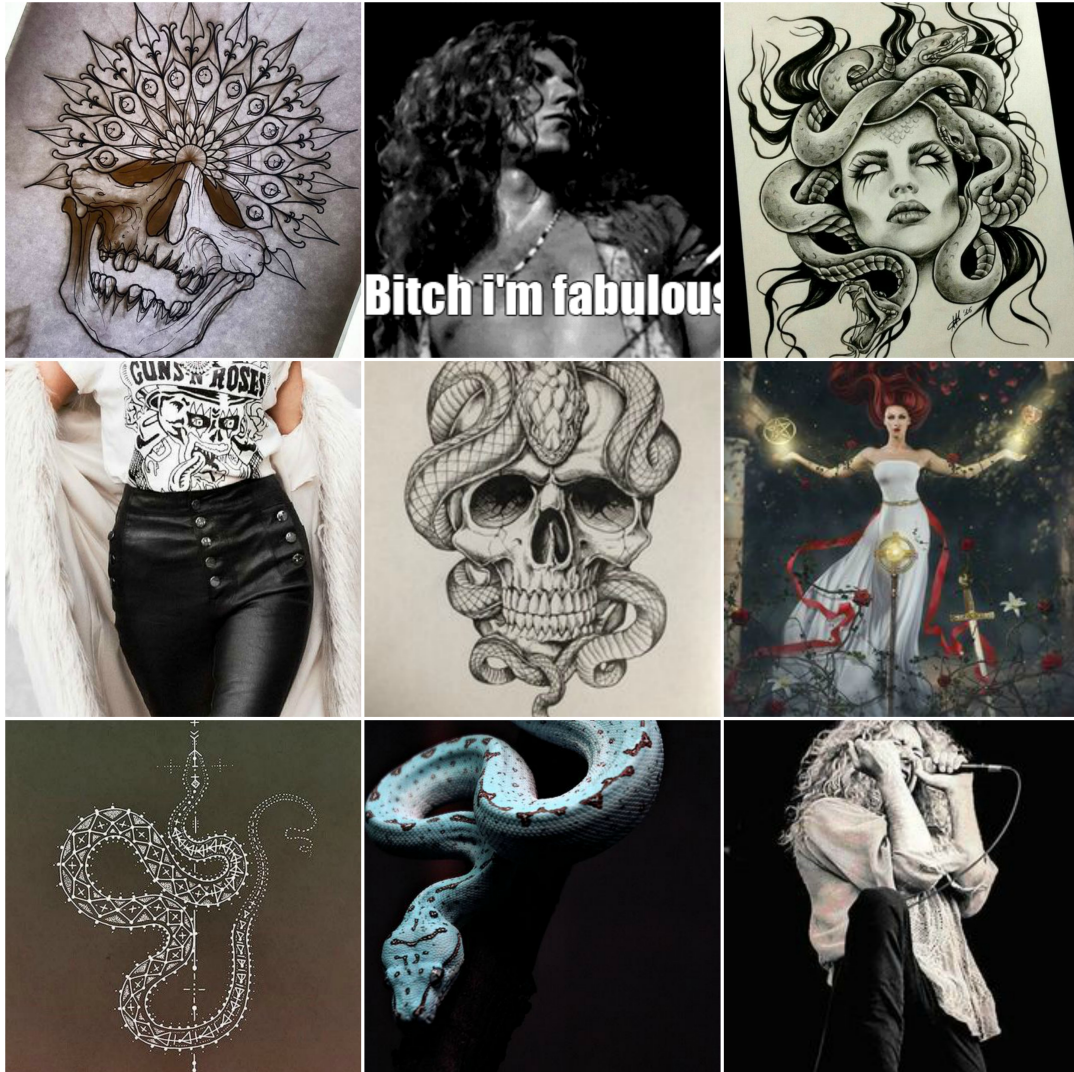
4.1 ”Black snake”-konsertti

Black snake oli päättönäytekonserttini nimi, joka syntyi jonkinlaisena kulminaationa tekemästani työstä laulajana ja artistina. Visio oli luoda prototyyppi siitä, mihin haluaisin artistiuttani kehittää.

Halusin ajatella omaa tekemistäni taiteellisesti kunnianhimoisesti ja uskaltaa tehdä valintoja sen perusteella, mikä minua inspiroi eniten. Tämä vaati itsehavainnointia siinä, millä tavoin mahdollisesti rajoitan itseäni ja luovaa työtäni. Tavoite oli myös tietoisesti pohtia ja tutkia musiikkini suhdetta genreihin.

4.1.1 Nimen, kappaleiden valinta ja yhtyetyöskentely

Black snake on ”olio”, sellanen olento, johon tiivistyy kaikki se voimakas luova energia ja rock-musan henki, sellane vapaus ja rajojen rikkominen, että on oma itsensä, kaikesta paineesta huolimatta

KUVA 1. Ideakollaasi Black snaken visuaalisesta ilmeestä

Black snake-nimi syntyi jostain hetken ideasta jota en enää muista. Se tuntui sopivan sille suunnalle mitä musiikilleni haluan: tummaa, progressiivista, rockia, hieman rajua, ”säröllistä”. Yhtyenimenä tämä on silti kyseenalainen, sillä samankaltaisia pieniä yhtyeitä löytyy (Black Snake, Black snakes, Black snake moan jne.). Luultavimmin siitä muodostuu seuraavan pitkäsoiton nimi.

Pyrin valitsemaan kappaleita, jotka ensinnäkin innostivat minua ja toisaalta myös toisivat minun omaa tapaan laulaa monipuolisesti esiin. Lauluääneni instrumenttina, sekä tapani tehdä kappaleita musiikin- ja tekstikirjoittajana, on se juttu, johon artistiuteni kuitenkin pohjautuu. Päädyin valitsemaan hyllyltä omia biisejä, kirjoittamaan yhden uuden sekä ottamaan muutaman Led Zeppelin-coverin edustamaan musiikillisia juuriani. Ajatukseni oli myös tarkastella syvemmin näiden kappaleiden musiikillista sisältöä sekä henkeä. Yhtye rakentuisi rock-bändin ytimeksi, eli rumpalista, sähkökitaristista, basistista sekä laulajasta, joka toimisi punaisena lankana musiikissa.

Black snake on musiikillinen kollektiivi, joka rakentuu kappaleideni ympärille. Sen sijaan, että rakentaisin musiikkini tiettyjen vakiojäsenten varaan, yhtye rakentuu alati laajenevasta muusikkojen kollektiivista. Tämä on itseasiassa jo vuosia ollut toimintatapa, jolla olen musiikkiani tehnyt ja esittänyt. Tiettyllä tapaa olen brändini kasvot, mutta tällaisenkin brändin taustalla on aina tiimi. Tällaiseen yhtyeemuotoon päätymiseen vaikuttaa varmastikin se, että nykypäivänä useimmat muusikot eivät sitoudu vain yhteen bändiin. Nykyaajan yksilökeskeinen musiikkibisnes on voinut luoda ilmiön, jossa muusikot työskentelevät eri artisteille lähinnä sessioiden ja projektien muodossa, sen sijaan, että tietty yhtye panostaisi ainoastaan yhteen projektiin. Yhtye on myös taloudellisesti aina raskaampi kuljettaa keikoille sekä studioon. Suurin osa muusikoiden verkostosta voikin sijoittua ympäri maata, mikä myös haastaa työskentelyä yhtyeen kanssa.

Yhtyeen kanssa työskentelyssä tärkeitä arvoja minulle ovat yhteisöllisyys, kunnianhimo ja ilo. Yhtye on eräänlainen solu, jonka kaikkien osasten tulee toimia yhteen, jokaisella olla oma selkeä alue tai ns. tontti musiikillisesti, joka on myöskin mielekäs muusikolle. Pyrin aina antamaan vastuuta yhtyeen jäsenille tiettyjen rajojen sisällä, ja luottamaan heidän ammatilliseen asiantuntijuuteensa oman instrumenttinsa suhteen. Visioni on, että yhtyeeni ei ole vain joukko säästäviä soittajia vaan muusikoita, jotka ovat kaikki yhtä tärkeitä tähtiä lavalla. Yhtye on aina tiimi ja osastensa summa. Olen huomannut, että antaessani selkeitä sovitusideoita muusikot toteuttavat näiden rajojen sisällä itseään hyvin, vaikka sovitukset eivät olisikaan läpikirjoitettuja. Samalla se myös jättää tilaa muusikon omalle ilmaisulle ja tavalle soittaa.

Koen itseni edelleen vahvasti laulun- ja musiikintekijänä, jonka vuoksi haluan olla se visionääri ja luova johtaja, joka säveltää ja sanoittaa kappaleita. Se mikä minua kiehtoo, on kuitenkin kappaleiden vieminen yhtyeille ja niiden työstäminen yhdessä eteenpäin. Visionäärinä annan suuntaa, luon sovitusten aiheita jotka luovutan muusikoille, joista he aina luovat oman versionsa. Lauluntekijyyden on kaiken

sisällä, mutta olen oivaltanut myös että sen voi pukea monenlaisiin vaatteisiin, eli en toteuta laulun-
kijyyttäni akustisessa soitin-laulaja-muodossa lopullisessa tuotannossa.

Black snake-konsertin luomisen taustalla on kaksi erilaista toimintatapaa yhtyeen kanssa: 1) yhtyeen kanssa yhdessä sovittaminen ja 2) demosovituksen tuominen, joka sisältää musiikilliset ideat jokaisen jäsenen tontille bändissä. Jos aikaa on vähän, on ”liiderillä” hyvä olla selkeä ja pitkällekin mietitty suunnitelma. Muusikoille voi jokaiselle jakaa oman tonttinsa, jolloin ei koko ajan joku täryttele musiikillista informaatiota, ja kappaleisiin syntyy dynamiikkaa (Kinaret 2018). Joka tapauksessa näissä työskentelytavoissa tarkoitus on, että kappaleisiin jää aina tilaa muusikon omalle äänelle, ja kannustankin muusikoita aina tähän mm. tarttumalla heidän tarjoamiin ideoihin harjoitustilanteissa tai kehumalla kappaleissa tapahtuneita asioita. Mitä vahvempi ja varmempi bändin energia on, sitä vahvemmin siihen pystyy solistinen laulaja/soittaja aina nojaamaan.

Konsertin harjoittelu yhtyeen kanssa aloitettiin helmikuussa 2018, ja sitä ennen olin tehnyt sovitustyötä tekemällä MIDI-demoja muutamasta kappaleesta. Kahdesta kappaleesta, Cruel ja Hohka, oli olemassa jo aiemmin bändin kanssa soitettuja versioita, joita käytettiin lähtökohtana Black snake-yhtyeenkin kanssa. Treenejä oli viikon-kahden välein, ja pyrin työskentelemään mahdollisimman rauhallisesti yhtyeen kanssa pakottamatta tahtia tai luomatta kiireen tuntua. Aikaa kokonaisuudessaan yhtyeen kanssa työskentelyyn oli noin kaksi kuukautta ennen konserttia.

4.1.2 Oman genren määrittely ja reflektointi

Progressiivisen rockin syntyä yhdistetään vuonna 1969 King Crimson-yhtyeen julkaisemaan ”In the court of the Crimson King”-albumiin. Tämän rockin alalajin juuret olivat psykedeelisessä rockissa, klassisessa musiikissa ja jazzissa. Siihen yhdistetään yleensä konseptialbumit, kokeellisten musiikkityylien yhdisteleminen, vaihtuvien ja pop-musiikille epätyypillisten tahtilajien käyttö, runolliset lyriikat. (Slomka 2016.) Progressiivinen rock oli huomattavasti kompleksimpaa kuin 1950- ja 60-luvun suoraviivainen ja kevythenkinen rock’n’roll. Progressiivisuutta toi teknisten ja sävellyksellisten rajojen venyttäminen. Progen kulta-aikana pidetään 1970-lukua ja 80-luvun alkua. Taiderock yhdistetään myös monesti tähän genreen, ja ne sisältävätkin paljon samankaltaisuutta.

Rock-musiikkiin liitetään yleensä asenne, vaarallisuus ja vaaran tunne, kapinallisuus ja yhteiskunnan silmissä pahuus, joka liittyy normien ja sääntöjen rikkomiseen sekä kyseenalaistamiseen (Yle Areena

2018). Pekka Laine toteaa haastattelussa, että ”Laulajatar Ruth Brown on sanonut, että rhythm&bluesista tuli rock’n’rollia, kun valkoiset lapset alkoivat kuunnella sitä” (Casal 2014). Rock on omaksunut folkin autenttisuuden ideologian, mutta popista poiketen sen tuotantoprosessiin liitetään omaehtoisuuden vaatimus (Puurula 2012). Rock, kuten kaikki muutkin genret jotka ovat olleet kuvi-oissa jo useampia vuosikausia, sisältää vakiintuneita esteettisiä ihanteita, joiden kanssa on aina dialogissa uutta musiikkia luodessa. Siihen, mihin muotoon musiikki asettuu liittyy aina sosiaalinen sekä ajallinen konteksti, mitä on tarve ilmaista ja mitä ympärillä sillä hetkellä on.

Kappaleissani on selkeästi progressiivisia elementtejä, kuten tahtilajien muutoksia, pitkäkestoisia kappaleita, tempovaihdoksia. Määrittelin saundillisesti musiikkiani tummasävyiseksi progressiiviseksi vaihtoehtorockiksi, jonka alle eri vaikutteet sulautuvat. Sovitustyylillä on riffivoittoista, nojaa selkeästi rytmikkaan sekä painaviin rumpukompeihin, sisältää arpeggioita, mahtipontisia vokaalikerrostumia, sekä sävyjä myös etnisistä lauluperinteistä. Laulussa on vaikutteita roots- ja blues-musiikista, joka näkyy mm. siinä, että monessa kappaleessa A-osien melodiat eivät pysy samana, vaan niitä varioidaan tekstin mukaan puheenomaisen tulkinnan kautta.

Instrumentaalisesti virtuoottinen laulu on tärkeässä osassa, sen lisäksi toimin multi-instrumentalistina bändissä, soittimina piano/urut, 16-kielinen kantele, perkussiot. Improvisaatiota on tietyissä määritellyissä rajoissa. Musiikissani on kuitenkin tietynlaista kompleksisuuden suoraviivaistamista, ikään kuin popularisointia, jolloin kokeellisuus ja vaikeus ei ole itsetarkoitus. Siinä on se ajatus progressiivisuudesta, pyritään isoon ja eepiseen saundiin, käytetään kokeellisia juttuja mutta ei tehdä siitä kuitenkaan supervaikeaa ja intellektuaalista, vaan tekee siitä svengaavaa ja helpommin kuunneltavaa. Osassa kappaleista on melko poppejakin sävyjä. Tuottajana haluan viedä musiikkiani suuntaan, joka on hieman raskaampaa, tummempaa, pääosin sähköisillä soittimilla soitettua. Tärkeimpinä referensseinä itselleni pidän tällä hetkellä Musea, Led Zeppeliä.

Genre- ja kappalevalintojani ohjasi myös se, millä tavalla halusin ilmaista itseäni lavalla. Toki myöskin soitinnus vaikuttaa huomattavan paljon lopputulokseen – akustisella kokoonpanolla lopputuloksesta olisi tullut huomattavasti erilainen. Sekin, että mietin mitä en todellakaan halua musiikkiini tai siihen yhdistettävän, auttaa rajaamaan omaa brändiä. Koen, että ”lavalla hissuttelu” ja nätisti oleminen ja soittaminen tuntuu turhautavalta, ja kaipaen musiikin sisällä suurempaa vapautta ilmaista tunteita, olla ja liikkua lavalla isosti ja heittäytyä täysillä. Peilasin omia ajatuksia ja tunteitani tähän katsomalla erilaisten isojen artistien live-taltiointeja, dokumentteja ja elokuvia. Oivalsin, että se mitä itse pidin isosti liikkumisena lavalla, olikin edelleen melkoisen hillittyä ja pientä näiden artistien lavaolemisen rinnal-

la. Tämä oivallus sysäsi, ja sysää, minua eteenpäin ottamaan alati rohkeammin tilaa ja antaa musiikin kehollistua itsessäni esiintymistilanteessa.

Siinä pitää olla sellasta voimaa, räjähtävää – et ku rumpali soittaa mun takana se tuntuu mun koko kehossa, se niinku ampuu läpi, sytyttää jonku sellasen pedon, pedon joka on saakelin taitava ja semmonen että sitä ei kukaan muu hallitse, ja se bändi voi kans roihuta siinä ympärillä. Ja et se oikeasti soittaa kovaa, mutta tiukasti, siitä syntyy sellanen imu. Vähän ehkä provosoiva, et sä joko antaudut siihen mukaan tai sitten sä vastustat sitä tosi lujaa

Punaiseksi langaksi muodostuikin oman luovuuden ja ilmaisuuden kehollinen sekä äänellinen vapaus. Kehollisuus ja ruumillisuus on muutenkin minulle tärkeä lähtökohta musiikin tekemisessä. Black snake-projektiin ja tähän musiikkiin tiivistyy teemoja vapaudesta olla oma itsensä, elää oman näköistä elämää normeista piittaamatta ja tietynlainen kapinallisuus kulkea omaa tietä. Siihen luonnostaan tuntuu kytkeytyvän jonkinlaista rajuutta, jonka myöskin yhdistän rock-musiikkiin. Vaikka rock-musiikkiin liitetään yleensä maskuliinisuus, koen kuitenkin monen tämän genren miesartistin olemuksen hyvin androgyyniksi – oli se sitten hiustyyli, tapa liikkua, laulaa tai pukeutua. Tunnen jonkinlaista yhteenkuuluvuutta tähän androgyyniuteen, koska koen itsessäni esiintyvän maskuliinisen ja feminiinisen energian vahvoja kontrasteja. Koen myös huumorin tärkeäksi osaksi omaa artistipersoonaa, se on sellaista pilkettä silmäkulmassa.

Sit se estetiikka tulee niistä yksinkertaisista jutuista, selkeistä musiikillisista ideoista, joita yhdistellään niinku kuvioita, ja kaikki tehdään isoilla, selkeillä saundeilla, röyhkeästi. Vahvaa, tummaa, mahtipontista, ja sitten siinä on kontrastina kuulaita, pysähtyneitä vokaalijuttuja, että ei oo koko ajan sitä paahtoa. Riffejä pianolla, arpeggioita, väkeviä komppeja rummuista, ja tietty se laulu, et se on tosi varmaa, ihan alusta, resonoi laajasti ja on tosi vapaan kuulosta

Se, miten oman musiikin tekeminen sisältyy johonkin genreen, tuntuu olevan jonkinlaista tanssia ja jatkuvaa dialogia sosio-kulttuurisen kontekstin kanssa. Tiedostan, ettei musiikkini ole puhtaasti mitään tiettyä genreä, mutta toisaalta tietoisilla valinnoilla pystyy luomaan yhtenäisyyttä jonka kuulija pystyy ymmärtämään. Toisaalta luovassa prosessissa tila hengittää antaa vapautta kappaleiden löytää oma muotonsa ilman väkinäistä ajattelua ja lokerointia johonkin genreen sopimiseksi.

Aiheet, joista kirjoitan, liittyvätkin tällä hetkellä selkeästi (naisena) olemiseen ja toimimiseen yhteiskunnassa elämässä – eräänlaiseen haluun olla enemmän vapaa ihminen, joka toimii luovana tekijänä

yhteiskunnassa ja purkaa ympäriltä tulevia stereotyyppisiä odotuksia. Monet aiheista käsittelevät vapautta eri tavoin, naisten välisiä jännitteitä tai omaa sisäistä vapautta suhteessa sisäiseen kritiikkiin. Toisaalta osa kappaleista on selkeästi mystisempiä dialogeja jonkin universaalin kanssa, tai prosesseja käsitellä isoja tunteita tai elämänmuutoksia. Esimerkkinä ”Merenneito”-niminen vokaaliteos, jonka teeman itse ajattelen koskevan surun ja muutoksen prosessia. Näitä lyriikoita kirjoittaessa tekstien aiheet ja teemat selkenivät jälkikäteen, en ollut päättänyt etukäteen millaisia asioita lähden käsittelemään teksteissäni, vaikka tämä voisikin olla yksi lähestymistapa lyriikan kirjoittamiseen.

Huomasin myös työskentelyn aikana, että musiikki ja teokset ikään kuin vahvistuivat ja alkoivat elää omaa elämäänsä, kun niitä altistettiin erilaisille yleisöille ja ihmisille. Työskentelin useamman muusiikon sekä lauluyhtyeen kanssa, lauloin kappaleita laulutunneilla, sekä työstin muutaman kappaleen tekstejä lyriikka-mentorin Keke Lammassaaren kanssa. Jokainen tällainen kohtaaminen ja ihmisiltä saadut reaktiot sekä palautteet toivat lisää syvyyttä ja henkilökohtaisia oivalluksia kappaleista. Se myös vähensi huomattavasti epävarmuutta kappaleiden toimivuudesta ja oikeudesta olla olemassa. Ajattelen kappaleita aina omina olentoinaan, joilla on oma sielu, joka luovan prosessin aikana paljastaa itsensä.

4.1.3 Kappaleiden musiikillista analyysia

Erittelen ja analysoin tässä kahta kappaletta konsertista identiteetin ja musiikillisten ominaisuuksien näkökulmasta.

Hohka

Kappale on ohjelmistosta selkeästi progressiiviseen osastoon kuuluvia. Vähintään 7-minuuttinen kappale muodostuu eri osista, jotka tarinamaiseen tapaan seuraavat toisiaan. Kappaleessa käytetään neljää eri tahtilajia, alkaen 3/4-tahtilajista, siirtyen 4/4:n kautta 6/8 ja lopun 7/8-tahtilajissa menevään kestoltaan määrittelemättömään improvisaatio/soolo-osuuteen. Konsertin aikana tämä viimeinen osio kesti noin puolet koko kappaleen kestosta. Kappale on inspiroitunut mustalaislaulusta ”Minne kuljet”, jonka pohjalta kirjoitin lisää tekstiä ja instrumentaaliosiot sävelsin kanteleella. Tätä kappaletta on esitetty jo yli viiden vuoden ajan todella monissa eri kokoonpanoissa ja eri instrumentaatioilla, joista aikaisemmat ovat olleet enimmäkseen akustisia. Kappaleen alun rakenteellinen selkeys johdattelee vapaaseen improvisaatio-osuuteen, joka on aina keikoilla muodostunut transsinomaiseksi osioksi, joka vie yhtyeen ajattomaan ja paikattomaan tilaan soittamisen kautta.

Live-taltiointi konsertista:

<https://youtu.be/KL9NADhKxHY>

Rabbit and the lions

Alun perin ”Girl, necessary” tai ”Girl” työnimellä kulkenut kappale on myös ”From the Shelf”-kokonaisuudesta. Kappale on yhdistelmä kahdesta aiheesta, joista toinen on melodinen teema ”Uni”-levyllä esiintyvistä ”Maiden of the castle”-äänisadusta. Tässä kappaleessa on eniten pop-sävyjä, jonka rakenteessa on kuitenkin paljon progressiivisia elementtejä. Tematiikassa on paljon aiheita suhteesta valtaan, sukupuolen vaikutuksesta toimijuuteen elämässä, auktoriteetteihin ja omaan päätösvaltaan elämässä. Tämän lyriikan tutkimisen kautta oivalsin, että monissa kappaleistani on hyvin visuaalinen tapa kirjoittaa, joka perustuu erilaisten kuvien maalaamiseen tekstien kautta. Biisin sanoma on tiivistynyt selkeästi muutamaan sanaan ja lauseeseen.

Live-taltiointi:

<https://youtu.be/bADSSTGU6H0>

4.2 Äänitys

Toisena osana taiteellista opinnäytettäni toteutin äänityksen yhtyeen kanssa. Kappaleeksi valikoitui konsertissa mukana ollut ”Cruel”-kappale. Cruel kuuluu aivan lauluntekijyyteni alkuaikoina kirjoitetuihin kappaleisiin, joka on demotettu vuonna 2010 ”From the Shelf”-levylle. Sitten kappale sovitettiin rock-tyylisen yhtyeen kanssa vuonna 2017, jolloin sovituksen syntyi raskaampia heavy metal ja hard rock-musiikin vivahteita. Progressiivisuutta tuo myös disko-vaikutteita sisältävä väliosa ennen viimeistä kertosaettä.

Visioni äänitteen toteuttamisesta oli selkeä: kappale äänitettäisiin livenä, eli koko yhtye soittaa yhdessä nauhalle koko kappaleen. Jälkiäänityksenä toteutettiin ainoastaan laulut. Halusin käyttää tilavuotoa omana efektinä äänitteellä, jonka vuoksi käytimme kolmea mikkiä tilassa. Äänittäjänä tilanne oli minulle uusi, ja mikityksessä käytettiin koko yhtyeen sekä kollegoiden osaamista apuna. Samalla pääsisin itse toteuttamaan yhtyeen äänitystilannetta. Tarkoitus oli keskittyä tähän yhteen kappaleeseen ja sen tekemiseen hyvin. Pyrkimys oli energiseen ja voimakkaaseen vetoon, ja soitimmekin nauhalle

yhdeksän täyttä vetoa, joista koko yhtye selkeästi valitsi yhden parhaimmaksi. Olin itse pianistina äänitystilanteessa. Äänitys toteutettiin reilun kuukauden päästä konsertista.

Syy siihen, miksi halusin toimia itse äänittäjänä, pohjautuu suuresti omiin taiteellisiin arvoihini musiikintekijänä. Olen ollut äänittämässä useampia projekteja, ja kun olen ottanut itse enemmän vastuuta äänityksestä olen saanut myös työlle enemmän aikaa. Studiotyöskentely on aina eri asia kuin live-soitto – hyvä live-veto ei välttämättä toimi samalla tavalla äänitteenä. Pidän siitä, että saan käyttää aikaa saundien kehittämiseen ja hyvän äänitteen luomiseen. Kiireettömyys ei tarkoita, etteikö asioita pyrittäisi tekemään valmiiksi tai valmistauduttaisi hyvin.

Toisekseen saan tällöin itse enemmän päätösvaltaa miksauskeeseen: tämä äänitys projektina vaatii minulta lisä-opiskelua miksauskeeseen, mutta toisaalta tiedän kuulokuvallisesti minkälaiseen lopputulokseen olen pyrkimässä. Omat heikkoudet on aina hyvä tiedostaa, mutta myös uskaltaa luottaa omaan näkemykseen. En missään nimessä halua lopputuloksen olevan hyvin kliinisen kuuloinen, vaan juuri siltä mitä se on: liveinä soittava rock-bändi. Mitä enemmän miksaamisestakin ymmärtää, sitä vähemmän mystiikkaa siihen liittyy tuotantoprosessissa artistin näkökulmasta. Se, että toimin tässä roolissa ei nyt, ei tarkoita että minun tarvitsisi toimia näissä rooleissa aina, tärkeämpää on taiteellisten arvojen toteutuminen.

5 ARTISTIUDEN MONIAMMATILLISET ROOLIT JA NIIDEN YHDISTÄMINEN

Artistiuteen liittyy aina monia rooleja, vaikka ei olisikaan itse laulunkirjoittaja, tuottaja tai miksaaja. Taiteilijuus on eräänlainen ekosysteemi, jossa vaikuttavat erilaiset osa-alueet ja roolit. Omassa artistitudessani vaikuttaa moniammatillinen taiteellinen osaaminen ja tausta. Selkeys syntyy siitä, että jokin alue nostetaan tärkeysjärjestyksessä isoimmaksi, niin sanotusti keskiöön, ja muut roolit ikään kuin palvelevat tätä keskeistä roolia taiteilijana. Itselläni se on laulajuus/muusikkous, musiikintekijyys ja esiintyisyys.

Olen oivaltanut tapoja yhdistää monia intohimojani näiden päätekijöiden yhteyteen, jolloin ne ovat sivuroolissa mutta eivät kuitenkaan täysin poissaolevia. Se, että tällä hetkellä toimin esim. musiikkini miksauskeessa pääroolissa, palvelee omaa muusikkouttani siten, että pystyn eniten vaikuttamaan äänimaailman lopputulokseen. Nämä roolit ovat myös aina ajallisessa prosessissa keskenään, ja toiset voi-

vat muuttua ajan myötä vähemmän aktiivisiksi tai nousta aktiivisemmiksi. Näin taiteellinen työskentely pysyy mielekkäänä ja haastavana kautta linjan.

KUVIO 3. Henkilökohtainen artistiuden moniammatillinen työnkuva

Itse itsensä tuottajana toimimisessa on tiettyjä haasteita, sillä tuottamiseen liittyy aina kokonaisuuden hahmottaminen ja ulkopuolisen kokijan aspekti. Itse on helppoa jäädä jumiin omiin tai yhtyeen henkiin, sosiaalisiin tai taidollisiin kompastuskiviin, joiden ylitsepääsemisessä ulkopuolinen tuottaja voi olla tehokkaampi. Toisaalta, jos artistilla on hyvin selkeä näkemys ja visio omasta musiikistaan, voi olla, että tuottaja ei sinänsä ole tarpeellinen. On myös hyvä olla selkeys siitä, mihin tuottajaa varsinaisesti tarvitaan ja mitä artisti häneltä haluaa. Pohdin, että artistin on hyvä kyseenalaistaa kaikkivoipaisuutensa mutta toisaalta myös avuttomuutensa tuottajan roolin suhteen, ja olla myöskin vaativa tuottajan valitsemisen suhteen. Päätelen kokemuksestani, että opettajien, musiikin ja tekstin asiantuntijoiden kanssa työskentely ja konsultointi on jo eräänlaista tuottamistyötä, josta saatu ulkopuolisen näkökulma auttaa tekemään itse päätöksiä artistina. Itse tuottajana toimiva artisti voi hyötyä myös niin sanotusta

apulaistuottajasta, joka voi vahvistaa artistin omia heikkoja ja sokeita kohtia musiikin tuotantoprosessissa. Luultavimmin pitkäsoiton tekemiseen otan mukaan ainakin taiteellisen tuottajan.

KUVA 2. Kollaasi taidemalli-projekteista

Bramblen sanoin ”Michael Jackson, Tina Turner, ja David Bowie – kaikki he tiesivät, keitä he ovat artistina. He eivät tarvitse tuottajaa saadakseen äänensä kuuluviin, mutta käyttivät tuottajia vangitakseen heidän taikansa studiossa. Artistien on tärkeää tietää keitä he ovat. Ja sitä on vaikea löytää tänä päivänä. Artistin tulee olla se kilparatsastaja, joka ohjaa hevosen maaliviivalle.” (Grierson & Kimpel, s. 250 2009) Suuri osa tuottajista ja musiikkialan tekijöistä tuntuu alleviivaavaan artistin persoonallisuutta ja erottuvaa omaa ääntä tärkeäksi– miksi tämä sitten on niin harvinaista? Jokin niinkin yksinker-

taiselta kuulostava asia kuin oman itsensä tunteminen, ei vaikuta toteutuvan kuitenkaan helposti käytännössä musiikin tekemisessä.

Olen pohtinut pitkään sitä, että millainen on työnkuvani taiteilijana joka toimii/on toiminut monella kentällä. Miten yhdistää esimerkiksi tanssijuuden, taidemallina toimimisen ja visuaalisen taiteellisuuden yhden nimikkeen alle? Sen sijaan, että tekisin näitä asioita erillään, ne kaikki voisivat liittyä johonkin yhteen konseptiin, jolloin kaikki projektit kulminoituisivat siihen. Tuntuisi myös luonnolliselta valita pääotsakkeeksi juuri se ammatillinen alue, jossa on kaikista pisimmällä ja virtuoottisimmalla tasolla. Musiikintekijän näkökulmasta se voi olla esimerkiksi pitkäsoiton ja konserttien tekeminen: niihin liittyvään markkinointiin muun muassa tarvitaan paljon visuaalista materiaalia, lavaolemukseen ja musiikkivideoihin voi yhdistää liikekielen kanssa työskentelyä. Tällöin nämä asiat myös palvelevat pää-asiaa eli musiikkia. Näin artistilla on sisäinen lupa taiteelliseen kokonaisvaltaisuuteen työssään. Eri taiteenalojen käyttö työssä lisää rikkautta omaan ilmaisuun, ymmärrystä taiteen lainalaisuuksista ja kokonaisuuksista, vaikka kaikissa ei pyrkisikään samanlaiselle tasolle.

6 POHDINTA

Tämän työn alussa lähdin tutkimaan musiikillisen identiteetin rakentumista tavoitteena kehittää omaa artistiutta. Tämä luomisprosessi on hyvin monisyinen, ja sen rakentuminen vaikuttaisi jopa syntyvän tunnistamisesta ja havainnoinnista. Oman historian reflektointi toi esiin erilaisia toistuvia teemoja tai kuvioita, jotka liittyivät selkeästi arvoihin ja asenteisiin, ja olivat jo valmiiksi läsnä itsessäni ja aikaisemmassa toiminnassani. Kirjoittaessani tätä työtä epäilin aiheen olevan turhan itsestäänselvää, vaikka selvää oli, että en ole kokenut selkeyttä oman identiteetin suhteen. Toisaalta tämä työ on jo monen vuoden työn sekä kokeilun tulosta siitä, kuka taiteilijana haluan olla. Oikeiden kysymysten esittäminen saa erottamaan sisäisen motivaation ulkoisesta.

Työssä onnistuin sanallistamaan paljon ammatilliseen osaamiseeni liittyvää hiljaista tietoa. Tämän vuoksi suuri osa kirjoittamastani varmaan tuntuikin niin itsestäänselvältä, koska paljon tietoa on ollut sisäistettynä, mutta jolla ei kuitenkaan ole ollut kontekstia tai sanoja kertomaan. Lopputulemat ja oivallukset kuulostivat kirjoitettuna niin selkeiltä, että ihmettelin enkö tätä muka jo valmiiksi tiennyt. Itsensä reflektointi on toisaalta luonnollista, mutta haasteet nousevat juuri siitä, että on niin lähellä itseään. Oman objektiivisuuden suhteen täytyy muistaa olla kriittinen ja pyrkiä puolueettomaan tarkaste-

luun. Asioiden mittasuhteet ja perspektiivit katoavat helposti, mikä toisaalta on myös läsnä taiteellisessa työssä, kun aikaa vietetään oman taiteen äärellä, eikä oma kriittisyys tai näkemys ole aina realistista, suuntaan mihin tahansa.

Reflektoimalla omaa musiikkia ja sen tekoprosessia konsertin ja äänityksen kautta pystyi näkemään selkeämmin, minkälaisia genrepiirteitä siihen sisältyy. Eniten oikeastaan vain tunnistin asioita, sen sijaan että olisin yrittänyt tehdä musiikistani tietynlaista. Myös genren kulttuuristen, historiallisten ja sosiaalisten kontekstien tiedostaminen auttoi ymmärtämään musiikin ja taiteen yhteyttä aikaan, paikkaan ja yhteisöön. Valintoja on tehtävä siitä käsin, missä sillä hetkellä on, ja antaa asioiden kehittyä luonnollisessa rytmissään. Tein genererajausta sen mukaan, minkä koin itseäni eniten innostavan. Omasta historiastaan genren ja arvojen kehittymisen kaaren näkee hyvin. Toisaalta dilemma genren valinnasta luultavasti on ikuinen – mitään niin tarkkaa rajausta tuskin löytyy, johon taiteellinen ilmaisu tulisi lopullisesti sijoittumaan. Toistuvien asioiden näkeminen omassa musiikissa ja toiminnassa johdattivat kuitenkin tiettyjen laarien äärelle. Kysymys on kuitenkin luovasta työstä. Itselleni tämä konkretisoituu tällä hetkellä siihen pohdintaan, missä musiikkiani esitetään, kenelle ja missä muodossa, ja nämä asiat tulevat kehittymään jatkossakin.

Kulttuurisesti ajattelisin, että musiikkini edustaa vaihtoehtoa valtavirralle ja sille musiikin massalle, jota meille tarjotaan enimmäkseen. Tämä luultavimmin sopii ihmisille, jotka valitsevat elää toisin kuin annettujen normien tai säännösten mukaan. Tunnistin useita genrevaikutteita musiikistani, mutta tiivistäisin tällä hetkellä työstetyn projektini vaihtoehtoiseksi taiderockiksi, jossa on progressiivisia vaikutteita.

Omien arvojen ja asenteiden pohtiminen vaikutti vahvasti valintojen tekemiseen. Kun nämä arvot oli kirjoitettu ylös ja tunnistettu omasta historiasta, tuli valintojen tekemiselle enemmän painoarvoa ja helppoutta. Ne säteilevät niin luovan prosessin sisällä tehtäviin valintoihin kuin myöskin ulospäin kulttuurin ja yhteisön luomiseen artistiuden kehittämisessä. Yllättäen tämä kysymys tuntui todella helposti ratkaistulta: vastaukset kaikkiin päätöksiin ja kysymyksiin loppujen lopuksi on artistin sisällä olevissa rehellisissä tunteissa, ajatuksissa sekä tietenkin arvoissa. Tajusin, että voin uskaltaa vaatia, kieltäytyä, kysyä ja haluta asioita, vaikka sitä ei minulta odotettaisi.

Tämä prosessi oli minulle hyvin kokonaisvaltainen, siihen liittyessä sekä taiteellisen että kirjallisen osion. Minulla oli tavoitteita konkretisoida jotain omasta artistiudestani ja siitä mihin olen tullut näiden vuosien aikana, sekä luoda jonkinlainen ammatillinen maaperä valmistumistani varten, jonka työstä-

mistä voisin jatkaa valmistumisen jälkeen. Halusin saada käteeni jotain valmista, ja äänitteet, uudet sovitukset ja keikkavideot ovat kaikki työkaluja tulevaisuutta varten. Musiikkia tuottaessa väkisinkin joutuu pohtimaan erilaisia realiteetteja, mutta olen silti tämän projektin aikana päätenyt tekemään valintoja taiteellisten halujen pohjalta. Oli myös helpottavaa tutkimuksen aikana kerta toisensa jälkeen kuulla eri lähteiden sanovan samaa asiaa: kuinka tärkeää on tietää kuka on ja tehdä musiikkia itselleen rehellisenä. Toisaalta keräsin myös selkeyttä siitä, millä tavalla voisin käyttää aikani ja työskennellä artistiuteni eteen opintojeni jälkeen. Nämä eivät sinänsä ole uusia asioita, mutta uutta on se, miten ne jäsentyvät omaksi ammatilliseksi osaamiseksi ja itsenäiseksi työskentelyksi. En oletanut päätyväni moniammatilliseen työnkuvaan, joka luonnollisesti sitoo eri aihe-alueita taiteellisesta työskentelystä yhteen. Toiminnan alueet eivät sinänsä muutu, eikä asioita tarvitse karsia, mutta se mikä muuttuu, on näkökulma ja fokus, mitä kohti kaikki toiminta suuntaa. Toisaalta on myös kyse uskalluksesta työskennellä taiteen eteen hieman isommalla, leveämmällä siveltimellä pienten projektien sijaan, uskalluksesta ajatella musiikkia ja taidetta myös elantona tai jopa bisneksenä oman luovan mielen kautta. Se kuuluu polkuun, joka luo omat jalanjäljet kulttuurisen historian moninaiseen jatkumoon.

LÄHTEET

- Alasuutari, P. Mitä on laadullinen tutkimus? Tampereen yliopisto. Saatavilla: http://www.edu.oulu.fi/tohtorikoulutus/jarjestettava_opetus/Alasuutari/Mita_laadullinen_tutkimus_on.pdf Viitattu 16.05.2018
- Black-Barrett, T. 2018. Brand identity. Facebook live-series. The Sophisticated Creative-sivu Facebookissa. Saatavilla: <https://www.facebook.com/thesophisticatedcreative/>
- Black-Barrett, T. 2018. What is a brand? Better than sex brand-mini course. Saatavilla: <https://www.thesophisticatedcreative.com/better-than-sex-brand>
- Bayton, M. 1997. Women and the electric guitar. Teoksessa Whiteley, S. [ed] Sexing the groove: popular music and gender. London: Routledge.
- Casal, S. 2014. Rock tyhmyreille: kummajaiskulttuurista massojen musiikiksi. Yle Arena. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2014/07/08/rock-tyhmyreille-kummajaiskulttuurista-massojen-musiikiksi> Viitattu 30.04.2018
- Cole, C. 2018. Are you mastering your musicianship? <https://www.caricole.com/mastering-musicianship-determine-fully-committing-craft/> Viitattu 15.05.2018
- Cole, C. 2018. Make music you want to hear. <https://www.caricole.com/make-music-want-hear/> Viitattu 15.05.2018
- Economic Times. Definition of niche marketing. Saatavilla: <https://economictimes.indiatimes.com/definition/niche-marketing> Viitattu 30.4.2018
- Grierson, D. & Kimpel, D. 2009. It all begins with the music. Developing successful artists and careers for the new music business. Boston, USA. Cengage Learning
- Hollick, L. Soul Art Certification. Business training. Audioluento. <https://soulartcertification.com> Viitattu 15.05.2018
- Holt, F. 2007. Genre in Popular music. USA. University of Chicago Press
- Koppa. 2015. Etnografinen tutkimus. Jyväskylän yliopisto. Saatavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/etnografinen-tutkimus> Viitattu 16.05.2018.
- Koppa. 2015. Narratiivinen tutkimus. Jyväskylän yliopisto. Saatavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/narratiivinen-tutkimus> Viitattu 21.05.2018
- Koppa. 2015. Tapaustutkimus. Jyväskylän yliopisto. Saatavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/tapaustutkimus> Viitattu 21.05.2018
- Korhonen, J. 2013. Artistin visuaalinen ilme. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/57717/korhonen_jenny.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Laitinen, I. 2010. Nainen toimijana populaarimusiikissa. Muusikkouden rakentuminen neljän naismuusikon elämäkerrallisessa puheessa. Jyväskylän yliopisto. Pro-gradu tutkielma.

<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/25702/URN:NBN:fi:jyu-201012163182.pdf?sequence=1>

Lamassaari, K. Keskustelu. 20.04.2018. Kokkola.

Luomala, M. 2013. Musiikki merkitsee kaikkea. Oulun yliopisto. Pro-gradu tutkielma.

<http://jultika oulu.fi/files/nbnfioulu-201306071577.pdf>

Kinaret, J. Keskustelu. 10.04.2018. Kokkola.

Klemetti, S. 2015. Mitä on undie? Jaettu estetiikka ja kokeellisuus suomalaisessa underground-musiikissa 2010-luvulla. Jyväskylän yliopisto. Pro-gradu tutkielma.

<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/46277/URN:NBN:fi:jyu-201506102276.pdf?sequence=1>

Mantere, M. 2006. Glenn Gould: Viisi näkökulmaa pianistin muusikkouteen ja kulttuuriseen reseptioon. Julkaisija Helsinki: Suomen etnomusikologinen seura. Tampereen yliopisto. Väitöskirja.

Markkola, M. 2018. ”Tytöt ei soita kitaraa” – Nuorgam tutki, millä kesän 2018 festarilla esiintyy eniten naisoletettuja. NRGM [Nuorgam]. Verkojulkaisu. 2018. Saatavissa:

<http://www.nrgm.fi/artikkelit/tytot-ei-soita-kitaraa-nuorgam-tutki-milla-kesan-2018-festarilla-esiintyy-eniten-naisoletettuja/> Viitattu 22.05.2018

McHenry, L. 2018. Online Musician 2.0. Verkkokurssi. <https://www.savvymusicianacademy.com>

Owsinski, B. 2009. Music 3.0. Milwaukee: Hal Leonard Books.

Pietilä, A. 2015. Artistin tarinan rakentaminen. Ohjeita mahdolliseen menestymiseen. Tampereen AMK. Opinnäytetyö.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/95397/Pietila_Ari.pdf?sequence=1

Puurula, J. 2012. Mopolla tähtiin. Äänitetuotannon realiteetit epärealistisessa tuotannossa. Metropolia AMK. Opinnäytetyö.

http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/51777/Puurula_Jukka.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Riihimäki, T. 2013. Suomalaisen musiikkiteollisuuden murros. Lappeenrannan teknillinen yliopisto. Pro-gradu tutkielma. <http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/90684/Pro%20gradu%20-tutkielma%20Tuomas%20Riihimäki.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Rintala, J. & Ropponen, M. 2009. Uuden, musiikkialalle pyrkivän artistin kohdalla tehtävä imagon rakennus: Arttu Wiskari. Laurea AMK. Opinnäytetyö.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/4086/Rintala_Janne.pdf

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkojulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja].

<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus> Viitattu 16.05.2018.

Seitamaa-Hakkarainen, P. & Hakkarainen, K. Tutkiva oppiminen. Media Lab Helsinki. Aalto University. Saatavilla: http://www.mlab.uiah.fi/polut/Yhteisollinen/teoria_tutkiva_oppiminen.html Viitattu 22.05.2018

Slomka, K. 2016. What is progressive rock? <https://www.theodysseyonline.com/what-is-progressive-rock> Viitattu 28.04.2018

Soundbreaking, 8-osainen musiikki-dokumenttisarja. 2016. Yle Areena. Esitetty tammi-helmi 2018.

Virtuaali ammattikorkeakoulu. 2007. Itsereflektio ammatillisessa tutkimuksessa. Saatavilla: <http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojaksot/0709019/1193463890749/1193464131489/1194289457551/1194290734707.html> Viitattu 21.05.2018

Virtuaali ammattikorkeakoulu. 2017. Hiljainen tieto. Saatavilla: <http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojaksot/0709019/1193463890749/1193464131489/1194289457551/1194290763710.html> Viitattu 21.05.2018

Yhteenvetoartikkeli: Minuus, identiteetti ja yhteisö. 2018. Aikalaiskeskustelun ja käsitteiden sosiaalipsykologinen ja sosiologinen tarkastelu. Saatavilla: https://www.edu.helsinki.fi/svy/kvali/narrat/ms_lis.pdf Viitattu 15.5.2018

Wall, M. 2010. Led Zeppelin – Jättiläisten aika. Helsinki: Like Kustannus OY

